

Het ontwerp van kieswet.

Bij het nalezen der kieswet zijn er terstond twee hoofdpunten die onze aandacht trekken: de *census* en de *verdeeling in kiesdistricten*. Voor beiden heeft men een geheel anderen weg, dan dien door het vorig ministerie bewandeld, ingeslagen. In plaats van fantastische census-berekeningen, van kabalistische getallen-combinatiën, van grillige, met een mysterieus cijfer vermenigvuldige zielen-betasting-sommen, om aan te wijzen welke burgers voor de uitoefening hunner politieke regten rijp en welke onrijp waren, heeft de regering zich thans stipt aan het prozaisch opvolgen van het nuchter grondwettig voorschrift gehouden. Wat voor den minister van september een „*onoverkomelijk bezwaar*” was, — voor het gemak niet gespecificeerd — schijnt voor den minister van mei zeer wel „*overkomelijk*” geweest te zijn, althans bij de tegenwoordige census-bepaling is „*plaatselijke gesteldheid*” de hoofdgrondslag geweest, en is aan de dichtertelijke opvattingen geene plaats verleend. Het is waarschijnlijk, dat de vertegenwoordiging nadere inlichting zal vragen, over het beginsel dat voor het stellen van elk bepaald cijfer, voor elke bepaalde plaats tot rigtsnoer heeft gediend en vergelijken hoe de cijfers van de, in plaatselijke gesteldheid meest overeenkomende gemeenten, met elkander overeenstemmen, of welke redenen voor afwijking er bestaan kunnen.

Over het geheel schijnen de cijfers gelijkmatig, en is de census op een zeer redelijk bedrag gesteld. Het laatste vooral is, gelooven wij, ten hoogste verstandig en doelmatig. Wil men de constitutioneele regering bij ons tot eene waarheid maken, zoo moet men die thans op eenen breeden grondslag vestigen. Door een groot gedeelte der burgerij te roepen, zal men aan de nieuwe inrigting velen verbinden, en zich eene kracht eigen maken, die anders welligt zou verloren gaan of zich tot een vijandig element vormen. De burgerij is mondig verklaard; het is niet meer dan billijk, aan de mondig burgerij de haar behoorende plaats en stem in te ruimen. Door van de zaak des lands tevens de zaak der burgerij te maken, maakt men tegelijkertijd van het belang des lands, het belang der burgerij. Men moet, nu men eenmaal de hand vrij heeft, niet schromen met milde en ruime hand te geven; men moet thans het kiesrecht zóo regelen, dat het in vele jaren noch noodig, noch eene behoefte van het volk zal zijn, het kiesrecht verder uit te breiden. Kiesrecht uitsluitend aan belastings-bedrag te knopen is, gelooven wij, eene fout in de grondwet; maar, dat beginsel eenmaal aangenomen zijnde, is het de pligt eener verstandige regering, bepaaldelijk ook die klassen der bevolking tot de medewerking in het gemeenschappelijk huishouden te roepen, die de nijverste zijn uit de korf zijn. De regering is, gelooven wij, voor zoo veel men althans uit eene oppervlakkige beoordeeling der cijfers kan nagaan, onbekrompen in hare toepassing geweest;

zij heeft getracht door nationale keuzen, nationale kracht en algemeenen constitutioneelen zin op te wekken; zij heeft niet gezocht van het kiesrecht een priyilegie, en van de kiezers eene pretoriaansche lijfwacht voor zich te maken, en het is recht dit te erkennen, al meent men ook, dat de regering, dit doende, niet meer deed dan haren pligt.

Wij kunnen moeilijk gelooven, dat de doelmatigheid van eene milde en ruime toepassing van het beginsel der kiesgerechtigdheid, zelfs bij hen, die oprecht en te goeder trouw voor uitbreiding van burgerrecht angstig zijn, tegenspraak zal vinden. Welke zijn de voorbeelden die men telkens te berde brengt, wanneer men het gevaarlijke van volks-inmenging in de zaken van het land wil doen uitkomen? Men kiest dan bijna uitsluitend revolutionaire dagen, tijden wanneer ziedende hartstogten het verstand verduisteren en driften van allerlei aard het oordeel benevelen. Zal men dan nooit begrijpen, dat uit een tijdvak van maatschappelijke omkeering, uit eenen anormalen toestand van den staat, geen gevolg kan getrokken worden, voor den alledaagschen en gewonen, rustigen en normalen gang van een wel geregeld en ordelijk huishouden? Zal men dan nooit inzien, dat, wat de kranke in de razernij eener heete koorts ijlt, niet, als een gewoon levens-verschijnsel, aan den gezonden man kan toegerekend worden? Is het inderdaad niet al te belagchelijk, wanneer men beweert, dat een koelbloedig Nederlandsch kiezer, die f20 aan belasting opbrengt, — en het meerendeel der kiezers is hooger aangeslagen, — gelijk staat met eenen heethoofdig Parijschen socialistischen prolétaire, wiens laatste argument eene barricade is?

Bij de verdeeling in kies-districten heeft het ministerie zich niet alleen strikter dan het vorige aan de grondwet gehouden, maar daarenboven aan de verkiezingen, door de provinciale grenslijn weg te denken en de perken van het district wijd uit te breiden, een meer nationaal karakter gegeven. Provincialisme en, wat nog veel erger is, districtisme, hebben hierdoor eenen geweldigen knak gekregen en voor de *corys du village* is de beste tijd voorbij. Het oog van den kiezer zal zich moeten gewennen in ruimer kring rond te zien en zijnen vertegenwoordiger niet, bij voorkeur, naast de deur of even om den hoek te zoeken. Met het bij-elkander-hurken zal het nu gedaan zijn, en de winteravond-lezingen in het *Nut* zullen nu wel niet veel meer afdoen om stemmen te werven: Dit is, gelooven wij, een zeer groot voordeel. Onze kleinmoedigheid, onze *eenkennigheid* zouden wij haast zeggen als het niet zoo kinderachtig klonk, — onze schuwheid voor al wat buiten den gewonen kring van ons dagelijksch leven is, moet niet gekoesterd maar, waar het kan, aangegrepen en tegengegaan worden. Rigt het oog van den kiezer op ruimer kring en gij zult ook zijnen geest en zijn oordeel verruimen. Om die reden alléén was de uitbreiding der kiesdistricten, het

vastberaden breken met alle angstvallige berekeningen van wat de gemeente, of het district, of de provincie misschien liever mogt willen, reeds een meesterlijke greep. Zij is het ook nog uit andere oogpunten. Een district, waar vele belangen elkander kruisen en ontmoeten, is beter geschikt voor eene onbevooroordeelde, vrije verkiezing, dan het district waar één overheerschend belang zich boven alle anderen doet gelden. Uiteenlopende particuliere inzichten zijn gunstig voor het slagen van beginselen. Daarenboven is in een uitgestrekt district van 90,000 zielen, door geen anderen band verbonden, onbehoorlijke invloed en bewerking der kiezers minder te vreezen, dan in een zoo veel gemakkelijker te omspinnen eensoortig district van 45,000 zielen. De kandidaat moet, waar zijn persoonlijke invloed zooveel minder wordt, zooveel te meer zedelijk gewicht in de schaal hebben te leggen. Het is duidelijk, dat men meer talent, meer kennis, meer achtbaarheid moet bezitten, om de keus van 90,000 dan om de keus van 45,000 te zijn.

Bij deze gelegenheid kunnen wij niet nalaten, met een enkel woord te protesteren tegen eene insinuatie van den minister in zijne Memorie van Toelichting te dezer plaatse. Wij lezen daar: „De grondwet verlangt voor de Tweede Kamer nationale verkiezingen. *Verdeeling in districten voor het doen dier keuzen, beantwoordt aan dat doel niet volkomen; zij laat de keuze des volks twijfelachtig en veronderstelt die in de verschillende uitspraken van zijne deelen; maar zij is niet wel te vermijden in de uitvoering, en om die gemakkelijk of mogelijk te maken, heeft de grondwet haar gewild.*”

Verstaan wij deze phrase wel, zoo wil de minister zeggen, dat, in plaats van districts-verkiezingen, samenwerking van alle kiezers voor alle vertegenwoordigers verkieslijk ware. Wij protesteren tegen dat beweren ten sterkste, niet alleen op grond van fysieke onmogelijkheid, maar bepaaldelijk op grond van ondoelmatigheid. Stel, dat ieder kiezer opgeroepen wordt om 68 afgevaardigden te kiezen. Volstrekte meerderheid te vorderen is dan wel onmogelijk; men vraagt dus slechts eenvoudige meerderheid; ook zullen velen geene kans zien 68 geschikte vertegenwoordigers bij elkander te rapen. Het gevolg zou dus zijn dat, terwijl eenige bekende namen 10 of 12,000 stemmen of meer op zich vereenigden, anderen 30 of 40 stemmen of minder zouden verkrijgen. Kan men nu iemand die 30 of 40 stemmen verkrijgt, evenzeer door nationale keuze benoemd achten, als hem die 10,000 of 12,000 stemmen verwierf? Zou eene aldus zamengestelde vertegenwoordiging inderdaad niet eene bespotting zijn?

Dit is echter niet het voornaamste bezwaar. Wat ons onvoorwaardelijk tegen zulk een kiesstelsel zou innemen, is, dat het, naar onze meening, den parlementairen regeringsvorm in zijn wezen verkracht. Zoodra het politiek leven der natie zoo verre gevormd is, dat de verschillende politieke stelsels zich in groepen deelen en in partijen scharen, zal, bij dergelijke kiesorde, de bovendrijvende partij, of althans de

partij die de meeste energie of het meeste genie van intrigue ontwikkelt, zich van alle plaatsen der vertegenwoordiging meester maken. Alle minderheden zullen gesmoord worden. De vertegenwoordiging onttaardt dan geheel van haar doel: afspiegeling van het nationaal leven in al zijne schakeringen, om te worden eene overheerschende vergadering, eene factie die alles naar haren wil drijft en doorzet. De regering kan zich dan op haar standpunt niet handhaven; want de almachtige Kamer, de Kamer die zij voor de alleen nationale erkent, sluit haar van alle kanten in. Beroep op de kiezers baat niet, want de Kamer drukt den wil van de numerieke meerderheid der kiezers volkomen uit. De regering kan dus niets anders doen, dan of voor den drang wijken, of zich tot de onderdanige dienaarssche der Kamer maken. Van regeren volgens eigen inzicht, is dan geen denkbeeld meer. Zoodra de vertegenwoordiging partij-vertegenwoordiging is geworden, houdt alle zelfbedwang en tevens alle zedelijke invloed op hen die niet tot de heerschende partij behooren, op; de vertegenwoordiging vertegenwoordigt hen niet. Zij moeten dus zoeken buiten de vertegenwoordiging te werken, en de regering, die alleen ziet uit de oogen der vertegenwoordigde partij, die geene andere inzichten kent of, zoo zij ze al kent, geene gelegenheid heeft zich met hen in aanraking te stellen, die dus alle vat op de publieke opinie mist, die, al giste zij de behoeften der uitgesloten belangen, door hare afhankelijkheid van het heerschende parlement, deze niet bevredigen kan, zal al hare kracht, al haar talent, dat voor het gemeene welzijn bestemd was, thans aan één inzicht, aan ééne meening ten dienst moeten stellen. Zij moet een land regeren, waar uiteenloopende belangen, strijdige inzichten, kampende meeningen elkander onophoudelijk kruisen en ontmoeten, en haar zal tot mede-regeerdster gegeven worden, eene vertegenwoordiging, die het resultaat is van eene, misschien zeer geringe, numerieke meerderheid of van de grootere ijver eener partij in het stemmen werven, of van een meer uitstekend talent om vlottende opiniën voor zich te belezen.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Wenen, 9 mei. In sommige politieke kringen wil men het volgende over de Deensche erfopvolging weten:

Er schijnen in het tegenwoordig oogenblik te Londen gewichtige zaken betreffende de Deensch-Buitsche quaestie voor te vallen. Het is bekend met welk eene belangstelling men van de zijde der groot mogendheden, Rusland, Frankrijk en Engeland, steeds de grondstelling van de integriteit der Deensche monarchie heeft gehandhaafd. Die drie mogendheden zagen dan ook met spanning den afloop van Pruisen's vredes-onderhandelingen met Denemarken te gemoet. Dewijl men echter thans tot de overtuiging meent gekomen te zijn, dat daarvan niets tot stand zal komen, zoo hebben de voorstellen, die door den baron von Brunow namens Rusland, te Parijs en te Londen moeten gedaan zijn, eene gunstige opname gevonden; die voorstellen hebben eene definitieve en ook voor de toekomst geldige oplossing der Deensche quaestie ten doel, en reeds moeten Zweden en Denemarken zich tot goedkeuring derzelve verbonden hebben. De Keizer van Rusland zou, luidens dezelve, van zijne zijde afstand doen van alle erf-aanspraken, — doch daaren'egen zou de groothertog van Oldenburg en zijn huis, tot de erfopvolging in Denemarken en de hertogdommen geroepen, door de genoemde mogendheden in die hoedanigheid erkend, en de eenheid en integriteit der Deensche monarchie onder de hoede van het Europeesch regt gesteld worden. Het daarover door

den heer von Brunow opgestelde protocol zou reeds eerstdaags door de gezanten der meergemelde mogendheden ondertekend worden, zoodra lord Palmerston, die met dat plan ingenomen is, de toestemming van den ministeraad zal verkregen hebben. Aan dit laatste twijfelt men niet. Men meldt nog, dat prins Frederik van Hessen, de tegenwoordige vermoedelijke troonopvolger, zijne aanspraak op Oldenburg bereids moet opgegeven hebben. De Augustenburger linie, welke opvolgingsregt van onderscheidene kanten wordt bestreden, schijnt door eene geldelijke vergoeding tevreden gesteld te zullen worden. Pruisen moet ook uitgenoodigd zijn om deel te nemen aan deze overeenkomst; het moet dit echter geweigerd hebben.

BRUNOW'S.

Londen, 31 mei. Een Engelschman, de heer Burns, kleinzoon van Robert Burns, doorreist thans het binnenland van Borneo; hij staat niet alleen met de woeste Dayakkers op den besten voet, maar is ook de schoonzoon van een hunner vorsten geworden. Burns heeft, naar verder gemeld wordt, in dat groote, nog zoo weinig bekende eiland, lagen van spiesglans en van steenkolen ontdekt van eene uitgebreidheid zoo als er nergens elders in de wereld nog zijn gevonden. Zijne berichten over Borneo zijn het beste wat nog over het eiland geschreven is.

(Zie daar een »Pas op" aan onzen minister van Koloniën toegeroepen.)

BRUSSEL.

Brussel, 31 mei. De dag van gisteren was te Parijs, even als bijna alle zondagen, een dag van stilstand in de politiek. Het is voor het overige niet waarschijnlijk dat de toestand vóór de opening der discussiën over het wetsontwerp op de hervorming van het kiesregt, zal veranderen. Die schijnt echter in deze week niet te zullen plaats hebben. De Patrie gelooft, wel is waar, dat de discussiën aanstaanden vrijdag zullen kunnen beginnen, maar het Journal des Débats stelt die opening op maandag, en eenige berigtgevers meenen zelfs dat het rapport der commissie eerst vrijdag of zaterdag van deze week zal kunnen aangeboden worden, waardoor de debatten tot in het midden der volgende week verschoven zouden worden.

Er is groote quaestie om in de zitting van heden verlot te vragen tot het instellen van vervolgingen tegen den heer Napoleon Bonaparte, zoon van Jérôme, ter zake van zijn protest tegen het wetsontwerp tot hervorming van het kiesregt.

De Voix du Peuple is over een protest dat hetzelfde doel heeft en ten gunste waarvan zij al de Parijsche kiezers ter onderteekening oproept, in beslag genomen. Dit protest, in den vorm eener petitie aan de wetgevende vergadering, was, zegt men, aan al de democratische bladen toegezonden; doch de Voix du Peuple alleen heeft het opgenomen. De andere bladen hebben dit wijselijk niet gedaan.

Niettegenstaande de tegenspraak van de Patrie, houdt het blad, hetwelk had aangekondigd dat er ten gevolge der ontdekking van een complot, talrijke in-kechtenis-nemingen hadden plaats gehad — dit beweren vol. Het wordt echter door de Patrie op nieuw en formeel tegengesproken.

De tijdingen uit Rome maken melding van de gezindheid der pauselijke regering, om eenen meer liberalen en meer gematigden weg in te slaan, dan men vóór de terugkomst van den Heiligen Vader gevolgd had. Eenige handelingen hebben zelfs de eerste bewijzen opgeleverd van die verzoenings-gezinde bedoelingen.

— Het Dagblad van Moscou meldt dat een particulier (dien het niet noemt) in Rusland het middel heeft uitgevonden om huiden zoo goed te looijen als op de oude manieren, maar binnen den tijd van 15—60 dagen, in plaats van 12—15 maanden, die vroeger daartoe noodig waren.

FRANKRIJK.

Parijs, 32 mei. Heden is Parijs volmaakt rustig. Het is een dag van wapenstilstand. Alle hartstogten hebben het harnas uitgetrokken... tot morgen. Iedere n maakt gebruik van het schoone en zachte weder. Zelfs de werklieden verdringen zich, met hunne vrouwen en kinderen, op de boulevards, als of er nooit over eene hervorming der kieswet gesproken was.

Heden morgen nieuwe razzia tegen de rondventers van dagbladen! Dit maakt de teleurgestelde lezers boornig; men kan zich geen denkbeeld maken bij hoeveel menschen men zich door die plagerijen gehaat maakt. Op het een of ander oogenblik, zal men iedereen tegen zich hebben.

Het aardigste is dat de prefect van politie, zonder het zelf te weten, de belangen der roode bladen bevoordeelt, die veel liever abonnementen hebben — welke tot eenen vasten prijs vooruitbetaald worden, — dan de altijd onzekere verkoop op de hoeken der straten. Sedert lang trachten zij reeds zelve de uitventers dien verkoop tegen te maken; nu belast de politie zich voor hen daarmee.

De jagers van Vincennes zijn de zekerste ondersteuning van het bewind. Maar sedert men op nieuw in dienst genomene mobile gardes, die alle Parijzenaars zijn, bij hen heeft ingelijfd, zijn zij ook voor het socialisme gewonnen.

De broederschap heeft zijne grenzen. Het schijnt dat zij zich niet uitstrekt tot 6 fr. 50 c. bij de socialistische koks, die vier soldaten van het 18de regiment ligte infanterie tot drie maanden gevangenis hebben doen veroordeelen, omdat zij vergeten

hadden deze kleine som te betalen, na eenen democratischen maaltijd waar men hen door lofuitingen en blaauwen wijn bedwelmd had. Tot narigt voor de socialistische soldaten!

Te Parijs zijn 10 of 12 personen overtuigd dat de naam van Napoleon Bonaparte alleen alles goed kan maken. Het is deze coterie die het manifest, door de Evénement opgenomen, heeft opgesteld.

— Men schrijft uit Marseille dat de bisschop dier stad, in tegenwoordigheid van het bestuur, op den 4den mei eene stoomboot van eene nieuwe constructie heeft ingezegend, die het werk is van zekeren Sicardo uit Genua en, als zij beantwoordt aan al de verwachtingen van haren uitvinder, geroepen is om eene omwenteling daar te stollen in de scheepvaart. De zeer vereenvoudigde machine, heeft ter naauwernood de helft van de plaats der tegenwoordige machines noodig, en deze besparing van plaats gaat vergezeld met besparing van steenkolen. Het stelsel der raderen is insgelijks geheel nieuw en werkt, op de wijze der kieuwen, door eene schuinse beweging van zamentrekking in zich zelve. In een woord, alles, zelfs de vorm van het vaartuig is nieuw of gewijzigd. Als het in de haven ligt zal het gewis nog meer de aandacht van het publiek trekken. De heer Sicardo zal zich ongetwijfeld haasten te Brussel oetroof te gaan nemen.

— De commissie belast met het onderzoek van het wetsontwerp op de herziening van het kiesregt, heeft heden van 11—6 ure zitting gehouden. De algemeene beraadslagingen zijn gesloten. Wij meenen te weten, zegt de Patrie, dat de commissie éénstemmig is ten aanzien der noodzakelijkheid en van de urgentie der aanneming van het wetsontwerp der regering. Een lid heeft voorgesteld eene boete te bepalen voor de ingeschrevene kiezers die niet medestemen. Deze belangrijke bepaling, die wij wenschten dat in de wet werd opgenomen, zal in eene volgende zitting bediscussieerd worden.

Morgen zullen de ministers gehoord worden. De commissie zal dinsdag hare besluiten nemen en haren rapporteur benoemen. Woensdag zal het rapport aangeboden en de discussiën kunnen dan aanstaanden vrijdag geopend worden.

— Men leest in l'Evénement: »Heden sprak men in de vergadering van zeer hevige discussiën die tusschen den generaal Lohitte, minister van Buitenlandsehe Zaken en lord Normanby, gezant van Engeland, over de aangelegenheden van Griekenland zouden hebben plaats gehad. Als wij wel onderrigt zijn, dan zoude Lord Normanby geantwoord hebben, dat hij zich niet konde begrijpen, hoe, in den tegenwoordigen staat van zaken in Europa, Frankrijk zich zoo kleingeestig betoonde jegens Engeland, over quaestien van zulk een ondergeschikt belang, in vergelijking van de conflicten die iederen dag op het vasteland van Europa kunnen uitbarsten.»

(Langs buitengewonen weg.)

Parijs, 31 mei 's avonds 8 ure. De beurs was heden zeer in beweging ten gevolge van het gerucht dat de Fransche gezant te Londen teruggeroepen en bepaaldelijk door de tijding dat er te Creuzot in het departement Saône et Loire onlusten onder de werklieden uitgebarsten zouden zijn; verscheidene duizenden van hen hadden den arbeid gestaakt. De oproerlingen zijn door troepen omsingeld. De fondsen waren dalende.

De Wetgevende Vergadering heeft in hare zitting van heden de begroting der uitgaven aangenomen en daarbij het besluit genomen, dat de ministers met hun vermogen aansprakelijk zijn voor onwettige uitgaven.

Vijftien vertegenwoordigers van het departement Pas du Calais hebben voorgesteld, dat de generale raden, in geval de Wetgevende Vergadering zich niet met de departementen in verbinding konde stellen, gemagtigd worden te vergaderen, ten einde de noodige maatregelen te nemen.

Het ministerie en de meerderheid aarzelen om Napoleon Bonaparte in staat van beschuldiging te stellen, omdat zij het betwijfelen of de Wetgevende Vergadering dit zal toestaan.

De officieren der nationale garde die de petitie van de Voix du Peuple ondertekend hebben, zullen voor den krijgsraad terecht staan.

De commissie voor het wetsontwerp tot hervorming van het kiesregt houdt tot laat in den nacht hare zittingen; zij hoopt overmorgen rapport uit te brengen.

De schriftelijke goedkeuring van den Paus van het aandeel hetwelk aan de geestelijkheid bij de nieuwe wet op het onderwijs is gegeven, is ingekomen.

Kardinaal Antonelli te Rome is tot Grootkruis van het Legioen van Eer benoemd.

Laatste koers ter beurs van heden: 5% 88 fr. 35 c. 3% 54 fr. 80 c. Bankactien 2080 fr. Noorderspoorweg-actien 412 fr. 50 c. Parijs-Strasbourg spoorw. 322 fr. 50; Spanje 3%.

Madrid, 8 mei 3% 31%.

Particuliere Correspondentie.

Parijs, 32 mei. Volgens afspraak, mijnheer, maak ik van mijn oponthoud alhier gebruik, u het een en ander mijner impressions de Paris, dat ik nu ongeveer twee jaren geleden het laatst gezien heb, mede te deelen.

Parijs is inderdaad in twee jaren tijds zeer veran-

derd. Ik bedoel niet het uiterlijk aanzien der stad, het *stoffelijk* Parijs, maar Parijs, als het sieraad, de kroon, de Sultane van Frankrijk; Parijs het middelpunt der Fransche beschaving, van het Fransch vernuft, van Fransche weelde, smaak en talent. Die grillige schoone, die wufte, altoos veranderlijke, altoos wulpsche en toch met hare coquetterie zoo verleidelijke Sirene, weiker uitspraken door geheel het aan hare voeten geknielde Europa, als zoo vele godspraken, terstond gehoorzaamd werden, die onweerstaanbare *courtisane*, om welke guast alle vorsten en alle volken boeierden en met welke zelfs de strengste deugd het zoo zoot vond te zondigen, — dat Parijs vind ik in het tegenwoordig Parijs niet terug. De dag van rouw en beklag is gekomen; de kroon waggelt op het hoofd der trotsche, wellustige koningin. Parijs, nog voor twee jaren de onbepaalde al-leenheerscheres en gebiedster in het rijk van vernuft, smaak en weelde voor geheel de beschaafde wereld, wie de magtigste despoot en de fierste republiekin even onderdanig naar de oogen zag, ijverende wie de eerste zou zijn, hare bevelen ten uitvoer te brengen, dat Parijs is thans op het punt om af te dalen tot den stand eener gewone hoofdstad van een gewoon rijk. Ja, het is zelfs twijfelachtig of het bij die vernedering blijven zal, na Parijs opgehouden heeft, Frankrijk's *idole* en beschermgeest tevens te zijn. Parijs, dat zoo lang het troetelkind — *l'enfant gâté de la France* — was, dat voor de departementen eene zoo onweerstaanbare aantrekkelijkheid — eene, om het zoo eens uit te drukken, slang-aentige gave van fascinatie, tegen welke geen wilbestand is en geene redenering baat — bezat, dat het scheen, alsof in Frankrijk niets goeds, schoons, vernuftigs of smaakvol bestaan kon, dat niet eerst de Parijsche wijding ondergaan had, datzelfde Parijs ziet thans hare trouwste, hare verknocuste onderdanen tegen zich opstaan, en de ketens in welke zij zich door de schoone zondares zoo gewillig en gaarne lieten boegen, met onwil schudden en verbreken. De ruwe hand van den workman heeft de bezoecheling verstoord; de grove kiel van den socialistischen arbeider heeft het lichte gewaad der zingende en dansende Sirene vervangen; tegen het bulderend geschut en het knetterend gewecruur van het gevecht in de straten, is het brooze fecundaleis niet bestand geweest. Parijs heeft haar prestige, het waas van eeuwigdurende jeugd en frisheid verloren; het blanketsel viel af en het tanig, rimpelig vel komt te voorschijn. De tooverdrank heeft uitgewerkt en met walging ziet het oog op het voorwerp zijner vroegere vergoding terug. Dit Parijs, de stad der onbetogelde hartstogten, der woeste partijenschappen, der barricade heiden, is het dus, waaraan wij, verblind, zoo lang al onze krachten en al ons talent ten offer hebben geboden? Deze trotsche, heerschzuchtige gebiedster, voor wie geene weelde weelderig genoeg, geene genot kiesch genoeg, uitgezocht genoeg was, dat toonbeeld, naar wij meenden, van keurigen smaak en verfijnde beschaaving, was dus zelfs slechts de onderworpeno slavin van eenen hoop oproerig gemeen! van een onbeschoft, alleen voor de bevrediging der grofst materiële behoeften vatbaar, gepeupel! Frankrijk's, Europa's gevierde koningin was de speelpop van het schuim der voorsteden, van den drabbigsten droom, die op den bodem van alle groote steden bezonken ligt!

Ik wil niet zeggen, mijnheer, dat de publieke opinie in Frankrijk overal zoo redeneert; ik wil niet beweren, dat de departementen, in hunnen tegenstand tegen Parijs, deze grieven aldus vooropzetten; ik wil nog veel minder aannemen, dat er niet in die schildering veel onwaar, veel overdreven, veel met te donkere tinten gekleurd is, — maar ik wil alleen doen opmerken de omkeering die er, ontegenzeggelijk, in Frankrijk ten opzichte van Parijs heeft plaats gehad; zoo Parijs haar vroeger prestige niet weet te herwinnen, zal de reactie even ontzaggelijk, even onredelijk zijn, als de afgoderij ooit geweest is. Dezelfde drijfveeren die vroeger werkten om Parijs, boven hetgeen recht en reden eischen, te verheffen, zullen thans, in omgekeerde verhouding, werken om Parijs, beneden wat recht en reden eischen, te vernederen. Met haar prestige, met de begoocheling harer eeuwigdurende en altijd frische jeugd en schoonheid, was Parijs *alles*; ik vrees dat, zijn de prestige en de begoocheling eens voor goed verdwenen, Parijs *niets* zal zijn. Het Babylon der negentiende eeuw zal in niets het lot harer voorgangster ontgaan, en ik hoor haar reeds met bijtenden spot toeroepen: »Zijt gij óók krank geworden, zijt gij óók gevallen en hebben uwe vleijers u verlaten en met waiging het oog van uwe booze zweren afgewend? »Is de hoovaardige vernederd te midden harer ongerechtigheid?»

Het is mogelijk, dat het in het belang der natien en der staten noodig is, dat de Babylon's ondergaan; het is mogelijk, dat het weelderig, wellustig Parijs een hinderpaal was voor de eerzame, burgerlijke staatskuishoudingen, die men thans alom wil op en jarigten; dat geene democratische en socialistische deugden in Parijsche atmosferen gedijen kunnen, en dat het voor het toekomstig heil der menscheid onvermijdelijk was, dat Parijs door de wet van het heetlald werd voorbestemd tot middelpunt der zondige beschaving van onzen tijd, opdat, wanneer eenmaal het uur van de regeneratie, en de sociale en humanitaire herschepping van het menschedom gekomen

was, met ééne slag het blikoorlijk monster kon geveld worden. Dit alles mag zeer waar zijn, en voor het belang van staat en maatschappij moet ik het hoofd buigen, maar wat mij zelve aangaat, ik, die toch niets meer ben dan een zondig mede-arbeider aan uw blad, een verdorven, wereldsgezind, negentiende-eeuwsch kind, ik kan het u niet ontveinzen, dat het aaustaand lot van het arme Parijs, zoo als die ongeluks-propheten het voorspellen, mij ter harte gaat. Waarom moest ik ook juist zoo ongelukkig, met mijne sympathien voor die »schoone schitterende Zonde», — zoo als de oude ballade zegt — vallen, juist tusschen de oererebare, aantrekkelijke eeuw XIX en de eerbare, afstootende eeuw XX? Juist genoeg negentiende-eeuwsch om verzet te zijn op weelderig talent, weelderige kunst en weelderigen smaak, en, reeds bij anticipatie zoo twintigste-eeuwsch, om aan het onvermijdelijke van Babylon's val te gelooven? Waarom dwingt mijn verdorven smaak mij aan de concerten van het *Conservatoire*, aan de balletten van ROBERT LE DIABLE de voorkeur te geven, boven de eerbiedwaardige verioogen over het recht op den arbeid en de nuttige lessen, dat niemand recht heeft op het overbodige zoo lang niet elk het noodige heeft? FOU-RIER, CABET en LOUIS BLANC vergoeden mij AUBER, MESARD en RACHEL niet; de Grootte Opera is mij meer waard dan het phalanstère en voor ééne RIGOLETTE, het ideaal der Parijsche *grisette*, schenk ik u 999 RAUDHOXS, idealen van socialistisch democratische.

Oadertusschen, zóóver is het ook nog niet gekomen Parijs heeft *nog* weelde en negentiende-eeuwscheid genoeg. Dus voor het oogenblik alle Babylonische herinneringen ter zijde gesteld en voor bewezen aangenomen, dat Parijs steeds de eeuwige jeugdige en schoone stad is. Maar gij wilt politiek, want wat is, zegt gij, eene correspondentie in de *Arnhemse Courant* zonder politiek? Hare lezers hebben recht, zich alle dagen een minister aan het spit te zien opdisschen. *Eh bien* dan; en hoewel de politiek juist mijn fort niet is, ben ik bereid aan de bevelen van ANSMEIA gevolg te geven. Daar zij het gebiedt zal ik politiek schrijven; *entendre c'est obeir!*

Laat mij beginnen, mijnheer, met de verzekering, dat ik nooit zoo overtuigd ben geworden van de waarheid des stelfregels van uwen vroegeren lieveling VAN HALL, »dat er zoo heel weinig verstand noodig is om de menschen te regeren,» als sinds ik hier ben. Eenige jaren geleden, schreef de graaf D'HAUSSONVILLE:

»Gouverner ce n'est pas pourvoir tant bien que mal à la besogne de chaque jour; ce n'est pas rapporter aux Chambres un certain nombre de projets plus ou moins bien élaborés et qui concordent ou ne concordent pas entre eux: gouverner, c'est embrasser d'un coup d'oeil l'ensemble d'une situation, en découvrir le fort et le faible; c'est avoir un système, pour RÉPARER et pour AMÉLIORER; gouverner, c'est vouloir; gouverner c'est agir; c'est aussi faire les choses à propos et d'une façon qui les fasse valoir; c'est enfin savoir parler au besoin, à l'imagination des peuples.»

Dit alles, dacht mij, luidde hoogst redelijk en verstandig, en zóó raakte de theorie van het met heel weinig verstand regeren, bij mij in discredit. Maar nu ik hier ben, zie ik eerst, hoe groot gelijk mijnheer VAN HALL had, want als alles wat de heer D'HAUSSONVILLE vordert, vereischt werd om te regeren, dan zou men tot de slotsom moeten komen, dat Frankrijk *niet* »geregeerd» wordt en dat zien wij toch dagelijks in den *Moniteur* beter. Nergens ziet men een blijk, dat de regering, met ééne blik »het geheel der situatie» overziet; nergens dat de regering de »sterke» en de »zwakke» zijden weet te ontdekken; nergens ziet men haar een bepaald stelsel van »herstelling» en »verbetering» volgen; nergens ziet men vasten »wil» of doortastende »handeling»; nergens vooral ziet men het *à propos*, het »juist op het geschikte oogenblik» werken, noch het werken »op de verbeelding» des volks. Wetten van bedwang, wetten van beteugeling, staat van beleg, dictatuur, kogel-argumenten, deportatie, beperking van persoonlijke vrijheid, ontneeming van burgerregten, ziedaar wat sinds februari 1848, de leefregel van alle regeringen in Frankrijk is geweest. Ik weet niet of deze wijze van regeren de ware is, want ik ben geen deskundige; maar dit is zeker dat de heer D'HAUSSONVILLE dan den bal deerlijk mis heeft geslagen en men zou moeten lezen:

»Regeren is, zoo goed en zoo kwaad het kan, van den eenen dag tot den anderen voortsukkelken; aan de vertegenwoordiging nu en dan eens een ontwerp, »van daag wat beter en morgen wat slechter, aanbieden, en die, naar het valt, elkander ondersteunen of omverwerpen; regeren is, slechts het oog op één punt gevestigd houden en zich om al het overige niet bekommeren; de toekomst aan het oogenblik ten offer brengen; een stelsel van voortdurend bedwang en voortdurende beteugeling volgen; regeren is zoo min mogelijk handelen, om zich toch vooral niet te compromitteren; het is in allen gevalle *ontijdig* handelen en op eene wijze die de handeling onvruchtbaar en in de publieke opinie zoo veel mogelijk hatelijk maakt; regeren, eindelijk, is, zoo zorgvuldig mogelijk, alles vermijden wat de verbeelding des volks zou kunnen ontvlammen.»

Ziedaar nu, het tegenwoordig ministerie! wat doet het? Deze achtenswaardige, deze, ik twijfel er niet aan, zeer goed geïntentioneerde burgers, weten,

nu zij ook eenmaal op den rug van het ros zijn geklouterd, niets haastiger te doen, dan de teugels strak aan te trekken, opdat het ros niet onder hen van daan holle. Maar deze zoo ervaren ruiters weten misschien niet, dat een ros dat zacht in den bek is, wanneer men al te strak trekt, begint te steigeren en dat dan wel eens ros en ruiter over elkander op den grond konden storten. Is het inderdaad niet een droevig schouwspel het lot eener groote, — laat mij er bijvoegen eener edelaardige — natio aldus *à l'abandon* te zien vlotten? prijs gegeven aan de luimen van elk die er zijn recept aan wil beproeven? De beste aanleg verwildert wanneer zij niet met verstand geleid en bestuurd wordt, en welke leiding en bestuur heeft Frankrijk gehad, sinds het tegen curzor's talentvolle *misleiding* in verzet kwam? Men kiest EUGÈNE SUE, eene ongelukkige kous, ik erken het, maar was LECLERC, als *partijman* tegenover SUE als *partijman*, beter? Ik zie het niet in; ik moet zelfs erkennen dat, als *partijman*, de keuze van SUE beter gemotiveerd was, en toch is SUE mijn man niet; ja, ik zou zelfs lust gevoeld hebben, zijn proces te maken, had RIGOLETTS niet een goed woord voor hem gedaan.

De kunst van het oogenblik te vatten, de kunst om zich alle kracht toe te eigenen, die NAPOLEON zoo meesterlijk verstond, ontbreekt aan deze menschen geheel. Zij verstaan noch hunnen tijd, noch hunne regering. Zij weten der revolutie niet te geven, wat der revolutie toekomt. En toch: *il faut faire la part du feu*, of, in plaats van eene straat, brandt eene geheele stad af.

Ik noemde daar zoo even den naam van NAPOLEON, en het zal wel geene nadere verklaring behoeven *wien* ik onder NAPOLEON versta. Ik bedoelde diou karakterloozen parodiëerder van het Keizerrijk, die thans met zoo weinig succes *der Nefje als Onkel* speelt, niet. (Gij kent toch SCHILLERS blijspel van den neef, die den pruik van oom opzet en zich onder die vermomming voor oom doet doorgaan?) De eenige merkwaardigheid van LOUIS NAPOLEON is zijn oom. Al zijne ideeën zijn *idées napoléoniennes*, d. i. ideeën *ad intestato* geërfd. LOUIS NAPOLEON doet mij steeds denken aan dien koopvaardij-kapitein uit eene roman van COOPER, die eens, bij toeval, VATEL, *du droit des Gens* in handen had gekregen en nu altijd bij VATEL zweert en zegt: »VATEL zou zus of zoo gedaan hebben;» »VATEL zegt er dit of dat van;» of, zoo hij er geen gat op ziet: »ik ben benieuwd wat VATEL wel, in zoo'n verduivelde categorie, zou gedaan hebben!» Evenzoo put LOUIS NAPOLEON al zijne staats-wijsheid uit de *Idées napoléoniennes*. »De Keizer zou dit of dat gezegd hebben.» »De Keizer zegt er dit of dat van.» »De Keizer zou zus of zoo gedaan hebben.» »De Keizer deed, in dergelijke omstandigheden, zus of zó.» Doch daar 1850 nog al zeer veel van 1813 verschild, veel wat toen gold *niet meer* geldt en veel wat nu geldt toen *nog niet* gold, geraakt het kompas dikwijls van streek, en moet LOUIS NAPOLEON zich vergenoegen, even als de Amerikaanse kapitein, te zeggen: »ik ben benieuwd wat de Keizer, in zoo'n verduivelde categorie, zou gezegd en gedaan hebben!» Het is goed dat de rol van dezen plagiaarius van het Napoleontisch tijdvak ten einde spoedt, want niets is pijnlijker, dan den naam van een groot man te zien profaneren. Al ben ik een medearbeider der *Arnhemse*, ik ben daarom niet minder nijdverig op de nagedachtenis van den grooten Keizer, die een werelddeel, meer nog door het overwigt van zijn genie, dan door dat zijner overwinnende legers, aan zich wist te onderwerpen, en wiens krachtige geest zich zóó diep aan de volken van Europa wist in te prenten, dat, vijf en twintig jaren na zijnen dood, zijne werken hem overleefden, frisch als toen zij uit de handen van hunnen maker kwamen. En juist daarom, is mij de ontwijding van dien roemrijken naam, door het *neefje* zoo onaandig ten zijnen voordeele geëxploiteerd, een walz. NAPOLEON is een naam die alléén moet staan in de geschiedenis, zonder voorgangers en zonder opvolgers.

Het is waar, dat LOUIS NAPOLEON het stelsel van regeren tot zijnen eenvoudigsten term heeft teruggebragt; maar het maakt op den vreemdeling, desniettegenstaande, eenen zonderlingen indruk, de regering van een groot land en eene magtige natio te zien presidere door eenen driekanten hoed, een jas en een paar stelsels.

Letternieuws.

Geschiedenis van Engeland, sedert de troonsbestijging van JACOBUS II, door THOMAS BABINGTON MACAULAY. Uit het Engelsch. Eerste deel, eerste gedeelte. (Te) 'sGravenhage, (bij) H. C. SUSAN, CHZ. 1850.

Weinige geschiedkundige werken in den laatsten tijd uitgegeven, hebben in het land, waarover zij handelen, zulk een gunstig onthaal gevonden als aan MACAULAY'S *Geschiedenis van Engeland*, aldaar en ook elders te beurt viel. Maar ook aan slechts enkelen is het gegeven zoo onderhoudend, zoo boeiend het gobeurde te verhalen, als door den beroemden schrijver van dit uitaantende boek geschiedt. Het is onze taak niet eene uitgebreide beoordeeling in dit blad te geven, maar gaarne willen wij er de aandacht van dat gedeelte des publieks op vestigen, het-

welk degelijke lectuur verlangt. Schoon het volgens den titel heet, dat de schrijver aanvangt bij de troonsbestijging van JACOBUS II, bevat dit eerste gedeelte van het eerste deel eene korte, maar zaakrijke schets der Geschiedenis van Engeland sedert de vroegste tijden, waarin wij veel belangrijks, niet slechts over de eigenlijke geschiedenis des volks, maar ook over die der staatkunde, der godsdienst, der schoone kunsten en letteren van Engeland, — opgeteekend vinden. Met genoeg vonden wij vele aantekeningen van den vertaler ter verduidelijking van den tekst, van vele woorden en eigenaardige uitdrukkingen, waardoor het werk voor den Nederlandschen lezer gewis in belangrijkheid heeft gewonnen. Wij achten die vertaling, voor zoo ver wij haar uit dit gedeelte mogen beoordeelen, welgeslaagd en de typographische uitvoering buitengewoon fraai.

Vertaler en uitgever wenschen wij toe dat zij door een ruim debiet beloond zullen worden, omdat het werk door hen geleverd, in ruime mate de aandacht van het beschaafd publiek waardig is.

Ingezonden Stukken.

Waterschappen.

Het ontwerp van wet op de waterschappen, door het gouvernement aan de 2de Kamer ingediend, schijnt tweeledig beoordeeld te worden, door dezen: dat bij de wet aan deze besturen, geene wetgevende magt of autonomie kan worden gegeven door anderen, dat haar deze bevoegdheid, dit regt, wel degelijk toekomt, bewijsbaar door art. 192 der grondwet, sprekende van bestaande inrigtingen en reglementen der waterschappen, erkennende door die uitdrukkingen, zoodanige usantiën en costume, krachten welke de besturen als het ware zijn geconstitueerd, en welke als van zelve het regt tot het maken van keuren medebrengen.

Hoe het zij, wenschelijk ware het, in het geval de indiening der wet, bedoeld bij art. 191 der grondwet, niet spoedig kon plaats hebben, dat het ontwerp de goedkeuring der wetgevende magt mag wegdragen, al mogt dan ook in sommige afdeelingen van de 2de Kamer de vrees genit zijn, dat de bevoegdheid tot het maken van keuren, door elken bekeurden voor den regter betwist kan worden; — genoeg, dat dezelve ook voor de regterlijke magt verbindend is, aangezien, volgens art. 11 der algemeene bepalingen, de regter, volgens de wet moet regtspreken, en hij in geen geval de innerlijke waarde of billijkheid derzelve mag beoordeelen.

Wanneer het systema van sommigen mogt opgaan, dat de besturen der waterschappen onbevoegd waren keuren te maken, dat zij alleen het regt hadden, dezelve aan de Provinciale Staten voor te dragen, dan, zeggen wij, worden de belangen dezer besturen en die van ingelanden, aan de grootste wanorde en ongeregelde gang van beheer prijs gegeven.

In Noord-Brabant alléén zijn niet minder dan een aantal van p. m. 500 waterschappen. Wanneer nu zoodanig denkbeeld moest opgaan, dat de waterschappen telken jare hunne keuren — want ieder jaar doet ook verschillende verordeningen en afwijkingen van vroegere ontstaan — aan de Provinciale Staten zullen voordragen, dan hebben deze heeren alléén eene afzonderlijke bijeenkomst van eenige weken noodig om de verschillende keuren na te gaan en te bekrachtigen, — welke bekrachtiging door de Provinciale Staten, in den regel op het crediet en op de aanbeveling van de waterschapsbesturen, zal verleend worden, om reden men loch niet van deze zal kunnen vorderen, dat zij, voor alle deze aangelegenheden, in zoo vele verschillende oorden van een gewest, zich localiter van de al dan niet noodzakelijkheid eener voorgedragene keur, persoonlijk zullen gaan overtuigen.

Trouwens, wat is de eigenlijke bestemming van een waterschap? Onverminderd het doen van eenen jaarlijkschen omslag en het invorderen daarvan — antwoorden wij — deze eenige: keuren te maken en schouwoering te doen, dat dezelve zullen worden nagekomen; dit nu is eene attribute, welke deze collegiën van oudsher, krachtens hunne constitutive titulen ompeteerde, waartoe de diverse ingelanden hen het vertrouwen geschonken hebben, waartoe die besturen als het ware door de regtstreeksche verkiezing of benoeming geroepen zijn, en men zoude hen die bevoegdheid ontnemen, om dezelve op eene andere autoriteit over te brengen, die dan toch op het vertrouwen en crediet der voordragten van de respectieve waterschappen handelen moet? dit zoude immers de nagerijmdheid zelve zijn. Het is van het bezwaarlijk doorzigt der leden van de wetgevende magt te verwachten, dat zoodanige beweringen bij hen geen inzicht kunnen vinden, opdat de van oudsher bestaande keuren blijve gehandhaafd.

Wij verwachten ons echter eenige bedenkingen tegen het ontwerp, zoo als hetzelfde gewijzigd bij eene memorie van beantwoording, den 15 maart 11. is ingediend.

I. De minister verklaart in die memorie: »de voorge-

»stelde wet is niet van toepassing, waar reeds door andere wettelijke bepalingen wordt voorzien; dit geschiedde voor Noord-Brabant, Gelderland enz. door »algemeene provinciale polder-reglementen, die onder »de bescherming der wet van 16 maart 1818 (Staatsblad no. 12) staan»

Het is eene waarheid dat, ja, ook in Noord-Brabant aanwezig is, een provinciaal politie-reglement voor de polders, waarin eenige algemeene verbodsbepalingen zijn opgenomen, maar deze verbodsbepalingen zijn slechts algemeen en voorzien niet in de vele locale belangen en behoeften van ieder waterschap, zoo als bijv. dat deze of gene wetering, welke volgens het provinciaal politie-reglement, eene breedte moet hebben van 2,50 el, terwijl die, voor de uitwatering van dezen of genen polder eene meerdere breedte behoeft.

Wanneer nu de respectieve waterschappen in Noord-Brabant, volgens de memorie van toelichting, niet geacht kunnen worden onder het gebied van deze aanstaande wetgeving te zijn, waar moet het dan heen met de belangen van zoodanige waterschappen, welker behoefte, noodwendig verplicht, van de bestaande provinciale keur af te wijken.

II. Uit het ontwerp van wet blijkt niet, door wie de overtredingen, op de gemaakte keuren, moeten worden geconstateerd.

Er zijn besturen, krachtens algemeene provinciale reglementen georganiseerd, welke tijdens het aanvaarden hunner individuele functiën, niet als zoodanig zijn beëdigd, zoodat bij iedere overtreding van een politie-reglement, het verbaal daarvan zoude moeten worden beëdigd, hetwelk op zich zelve reeds onregelmatig is. Meer doelmatig schijnt het daarom toe, dat bij de wet de persoon van den dijk- of polderbode wordt aangewezen, als de éenige bevoegde en beëdigde beambte, om alle overtredingen van reglementen of keuren bij proces-verbaal te constateren.

III. Volgens art. 191 der grondwet, regelt de wet het algemeen en het bijzonder bestuur van den waterstaat. Er is alzoo, om ook de belangen der verschillende waterschappen doelmatig te regelen en daaraan eene gewenschte en hoogst noodige rigting te geven, eene wetgeving over dit onderwerp van het gouvernement te wachten. Meer wenschelijk schijnt het ons toe, dat het gouvernement deszelfs ijver, tot bevordering der algemeene belangen, door de indiening van het thans in discussie zijnde ontwerp hadde bevredigd, door de daarin vermelde verordeningen, in die algemeene wet, volgens art. 191 der grondwet, op te nemen; dan was voorzeker alle twijfel omtrent den grondwettelijken vorm van deze te verwachten wet, den 15 maart 11. gewijzigd aan de Tweede Kamer toegezonden, verdwenen, en men erlangde algemeene verordeningen en beginselen, die het gevolg waren eener grondwettelijke bepaling.

Er zijn onder de zoo vele behoeften, welke de burgerschapsregten wettelijk zullen regelen, geene, welke eene zoo dringende voorziening vereischen, als die op de waterschappen, aangezien nog bij velen, willekeur en egoïsme op den voorgrond staan, en dezelve in een naauw verband staan tot de materiele welvaart van een groot deel der Nederlandsche natie, dat is, die der grondeigenaren en die hun middel van bestaan in den landbouw vinden.

Om aan die wet eene doelmatige rigting te geven, daartoe behoort vooral ook locale kennis en onderzanding; ondoenlijk is het, dat zoodanige wet in al de behoeften kan voorzien; het is daarom alléén noodig, dat dezelve bevat algemeene beginselen, om de huishoudelijke belangen van ieder waterschap, bij een reglement, bekrachtigd overeenkomstig art. 192 der grondwet, te doen regelen.

(Wij hebben geene de minste zwarigheid dit stuk te plaatsen, hoewel wij gelooven, dat de schrijver de quaestie niet op het jaiste punt heeft aangegrepen. Het historisch bestaan der keuren en ordonnantiën en het vermelden in art. 192 van »bestaande inrigtingen en reglementen» bewijst, op zich zelf, voor de autonomie der waterschappen niet. De quaestie is: Hebben de waterschappen een hun inhaerend regt van autonomie? En zoo ja, waar is hen dit ontnomen? of aan welke regels en voorwaarden is dit gebonden? In antwoord hierop kan men dan uit art. 192 betoogen, wat de grondwet aan de autonomie der waterschappen onttrekt, en welk deel der autonomie dus voor de waterschappen overblijft.

De aanmerkingen door den schrijver gemaakt op het onvolledige van het ontwerp, zouden waar zijn, wanneer dit ontwerp de regeling der waterschapsaangelegenheden ten doel had, doch dit zal het werk eener andere wetsvoordragt moeten zijn. Het tegenwoordig ontwerp heeft alléén ten doel, de opvolging van de keuren der waterschappen te verzekeren door eenvormige, wettelijke strafbepaling en derhalve kwam hier niet te pas, regels voor te schrijven hoe en door wie de overtredingen zouden worden geconstateerd. In zijnen kring is het ontwerp volledig; maar het is zeker dat er, over hetzelfde onderwerp, nog zeer veel te regelen overblijft en wij hopen met den inzender, dat die regeling zich niet te lang zal laten wachten.) RRD.

Advertentiën.

* * Bij H. C. SUSAN, C.H. Zoor, te 's Gravenhage, ziet het licht, het 1ste gedeelte van het 1ste deel der:

GESCHIEDENIS VAN ENGELAND.

DOOR

THOMAS BABINGTON MACAULAY.

De prijs van dit eerste stuk, bevattende 10 vel druks in roijaal 8o formaat, is bij Inteekening slechts f 1.50.

Na de uitgave van het laatste gedeelte van dit deel, wordt de prijs met 10% verhoogd.

Om van dit werk, dat in Engeland, binnen zes maanden vijfmaal herdrukt werd en eene Euro-pesche vermaardheid heeft verworven, nog iets tot aanprijzing te zeggen, acht de Uitgever geheel overbodig.

Burgerlijke stand.

NIMBÈGEN:

Van 5 tot en met 12 mei.

Gehuwd: L. van den Warenberg en H. Hermesen. — R. Tax en A. Hubers. — J. Lelieveldt en A. Tax. — J. W. Gercke en M. Kaay. — J. Derksen en J. Gourts. — A. Derksen en G. Willems. — J. J. Friebel en A. M. Heynen. — J. Elders en G. Jansen. — C. Peters en E. Bosschaart.

Bevallen: H. Noever geb. Boutier, D. — J. F. Steenbergen geb. Koning, D. — S. F. Hamerslag geb. Sohns, D. — F. ten Have geb. Bouwman, doode D. — J. A. Copier geb. Hoorn, Z. — H. Geritse geb. Prudon, Z. — P. Verwey geb. Peters, D. — H. Kersten geb. Draaijer, D. — J. Kleysterlee geb. Steffens, Z. — T. Janssen geb. Bosman, D. — S. Klaassen geb. Hutink, D. — A. H. Donckerwolcke geb. Jentais, Z. — H. Otten geb. Spanjaard, Z. — M. Marneef geb. Kropman, Z. — P. van Daal geb. Gietmans, Z.

Overleden: T. van Hees geb. Thijsen, 55 j. — E. Boers geb. Hombergen, 55 j. — C. Kempel geb. Oosterop, 38 j. — A. P. Berkhout, 4 m. — H. Embroek geb. Vrijhof, 70 j. — H. George 55 j. — E. P. F. Munters, 4 j. 6 m. — H. J. Timmermans, 4 m. — P. J. Beversluis, 5 m. — E. van Raay geb. de Beijer, 38 j.

ZUTPHEN:

Van 2 tot en met 8 mei.

Gehuwd: A. F. Nieuveeld, 24 j., met B. G. Wagenaar, 24 j. — H. J. Aaltsz, 29 j., met G. Kobus, 26 j. — S. Derksen, 24 j., met M. v. Cronenberg, 22 j. — G. J. Besselink, 24 j., met G. J. Kappelle, 27 j. — F. Evers, 24 j., met Z. Beijerink, 30 j. — L. Lammers, 26 j., met G. Spiegelenberg, 21 j.

Bevallen: W. Evers, geb. Dumelaar, Z. — C. F. Kraassenberg, geb. Gelhart, D. — W. G. Bessum, geb. Everts, D. — A. Brouwer, geb. Dene-kamp, Z. — W. v. Heumen, geb. Heukels, D. — A. G. ten Hove, geb. Driesen, D. — A. E. v. Someren, geb. Thieme, D. — J. A. Renssen, geb. Jansen, D.

Overleden: W. Evers, 19 m. — H. Lansink, 9 j. — Doodgeb. Z. van A. Makkink en J. Muijderman. — A. Wonnink, 13 j.

APELDORP:

Van 3 tot en met 10 mei.

Gehuwd: J. L. Eenwhorst, 28 j., met A. v. d. Breemer, 20 j. — A. v. Voorst, 28 j., met R. Tasterink, 31 j. — H. Sanders, 29 j., met J. Grutterink, 29 j. — W. van Werven, 24 j., met W. v. Werven, 24 j.

Bevallen: A. H. Wegerif, geb. Velthuis, D. — E. Krombos, geb. Essenstam, D. — E. Beerends, geb. v. Heelsum, Z. — M. Methorst, geb. v. d. Sluis, Z. — J. H. Jeths, geb. Zoetbrood, D.

Overleden: H. Slijkhuys, 4 m.

Marktprijzen.

DEVENTER, 10 mei.

Hoewel dan ook Tarwe en Rogge tot nagenoeg de prijzen der vorige week wel opruimden, was echter de stemming over het geheel iets minder driftig, en waren vooral afwijkende soorten iets gemakkelijker te koop.

Voor Tarwe is besteed f 7.00 à f 8.00 naar deugd. — Rogge f 4.30 à f 4.50. — Boekweit f 4.30 à f 4.70. — Garst f 3.00 à f 3.20. — Haver f 2.60 à 3.00. — Aardappelen: f 1.00 à f 1.20, puik beste f 1.50 het mud. Ter markt 55 à 60 mud. — Per schip verzonden 400 à 500 mud tegen f 1.20 à f 1.50 het mud. — Boter: 1. soort f 11.00 à f 11.50; 2. soort f 9.00 à f 10.00.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 15 mei 1 El 7 Palm 5 Duim; gew. O D. gev. 2 D.

De prijs deser courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nummers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 en voortaan regel daarboven 20 centen, behalve 25 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.